

Előfizetési díj:

Negyedévre ... 2 kor.
Félévre ... 4 kor.
Égész évre ... 8 kor.

Egyes szám 40 fill

HERKULES

SZERKESZTIK:

PORZSOLT JENŐ.

PORZSOLT KÁLMÁN.

Főmunkatárs: KÁRPÁTI BÉLA.

Szerkesztőség és
kiadóhivatal
IX., Üllői-ut 119. sz.
földszint 2.

Megjelen július és
augusztus kivételével
havonta kétszer.

Achilles Sport-Egylet
Aradi Korcsolyázó-Egylet
Budapesti polgári lövészegyes.,
Budapesti Torna-Club,
Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,
Bpesti hegyvidéki Turista-Egyl.,
Budapesti Torna-Egylet,
Délvidéki Kerékpár-Egylet,
Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,
Debreczeni Torna-Egylet,
Fővárosi Vivó-Club,
Érsekújv. Vivó- s Torna-Egyes.,
Győri Csónakázó-Egyesület,
Gyöngyösi Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Korcsolyázó-Egylet,
Kassai Tornázó- és Vivó-Egylet,
Kolozsvári Athletikai Club

Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,
Körmendi Athletikai Club,
Kunstmártoni Csónak-Egyl.,
Lévai Torna- és Vivó-Egylet,
Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,
Lőcsei Vivó- és Torna-Egyesület,
Magy. Testgyakorlók Köre,
Márm.-szigeti ifj. Torna-Egylet,
Magyar Uszó-Egylet,
Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,
Magyar-Ovári Torna- s Vivó-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Kerékpár-Egyl.,
Maros-Vásárhelyi Korcs.-Egylet,
N.-Bányai Torna- és Korcs.-Egyl.,
Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,
Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,
Nagy-Kállói Korcsolyázó-Egylet,

Nemzeti Hajós-Egylet,
Neptun Bpesti Evező-Egylet,
Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,
Ó-Budai Torna-Egylet,
Pécsi Athletikai Club,
Pápai Korcsolya-Egylet,
Pozsonyi Torna-Egylet,
Privigyei Korcs.-Egylet,
Rímaszombati Korcs.-Egylet,
Quarnero Csónakázó-Egylet,
Sátoraljai helyi Korcs.-Egylet,
Selmecei Akad. Athleta Club,
Soproni Korcsolyázó-Egylet,
Soproni ev. főgymn. testgy. Köre,
Sportkedvelők Köre,
Szabadkai Sport-Egylet,
Szabadkai Torna-Egylet,

Szarvasi Korcsolyázó-Kör,
Szatmár-Németi Torna- s Vivóegy.,
Szegedi Csónakázó-Egylet,
Szegedi Korcsolyázó-Egylet,
Szegedi Torna-Egylet,
Székely-Udvarhelyi Korcs.-Egylet,
Székestehérvári Korcs.-Egylet,
Szegedi Kerékpár-Egyesület,
Szászvárosi Athletikai-Club,
Szolnoki Korcsolyázó-Egylet,
Temesvári Korcsolyázó-Egylet,
Torontáli Korcs.- és Hajós-Egylet,
Torontáli Athletikai Club,
Tordai Korcsolyázó-Egylet,
Ujvidéki Kerékpár-Egyesület,
Veszprémi Torna-Egyesület,
Zsombolyai Athletikai-Club

HIVATALOS KÖZLÖNYE

A tanítók katonai kiképzése.

Az új véderőtörvénynek azon intézkedését, mely a tanítóknak az egyéves önkéntesi jogot megadja és ez idő alatt őket a katonai czélú tornatanításra is kiképezi, sok oldalról bíralták már meg és minden oldalról támadták. E lap hasábjain, menten minden politikától, legyen szabad pár sorban a tervezet jó oldalait is megvilágítani.

Jólőre kijelentjük, hogy nekünk sem teszük, hogy tornatanárainkat, tanítóinkat ne a közoktatási minister, hanem a honvédelmi minister képezze ki. De ha úgy van a dolog, hogy amott még erre is van pénz, emitt meg erre sincs, úgy mit tegyünk? Keressük a helyes középutat, mely abban a tényben található, hogy a tanítóképzés minden része az állam kezében, illetőleg felügyelete alatt lévén, a neveléstani és tanítástani ügy egészen ott marad a képzőkben, melyek a közoktatási minister alatt működnek.

A kis gyermekek testnevelési dolga sem fog a katonák által érintettni, hanem csakis az eddig nagyon is elhanyagolt nagyobb fiuknak, az ismétlő-iskolásoknak vasárnapi testgyakorlatait fogják a katonailag erre képzett tanítók és nem katonák vezetni.

A tanító, mint tanító mindig a közoktatási ministerium alá fog tartozni. Az iskolában csak azt és csak úgy taníthat, mit és mint ministere rendeli. Nem félhetjük tehát az iskoláit az elkarantósodástól.

De ugyan ki is gondolna arra, hogy a méltán kudarcot vallott elemisták katonáskodását czélozná a véderőjavaslat illető intézkedése. Hisz épen honvédelmi ministerünk mondotta ki az elitelő ítéletet a gyerekek katonai gyakorlatairól. Egészen más lesz a legényedő ifjuság testgyakorlatánál a katonai képzés.

Hanem jólőre azt is ki kell jelentenünk, hogy a katonáéknál divatozó tornából épen nem kérünk, mert az ott az altisztekkel tisztí cigarettaszó mellett folyó tornázás szóra sem érdemes. Általában a mi katonai testgyakorlataink olyan elmaradottak, hogy azoknak reformálása égető kérdés. Sőt azt is tudjuk, hogy minden katonai oktatás reformra szorul. Még talán legtöbb neveléstani, valamelyes rendet a katonai középoktatás fokán találunk. De hogy milyen a katonai felső oktatás, arról a néptelen akadémiák és a hadi-iskolára készülők közt előfordult sok elmebeteg tanuskodik. Egyegy katonai felsőbb vizsgára való készülés a

rengeteg anyagtömeg folytán valóságos mérénylet az agy ellen.

De hihető, hogy a tanítójelöltek katonai tornaképzése az újabb testnevelési elvek alapján ahhoz értő tisztek útján fog történni. Mert azt megint minden sportember tudja, hogy a honvédtisztek közt nagy sok, alapos képzettségű tornatanár és jeles sportférfi található, kik kitűnő tanerőkké válhatnak.

Arról is érdemes valamit szólni, hogy a tanítóság által a nép körében a katonaság iránt érzett ellenszenv el fog tűnni, hogy helyet adjon a méltó megbecsülésnek. Miért ne lehetne az oly szükséges altiszti rang a magyar nép előtt is foglalkozás. Miért féljen a nép gyermeke a béke katonaságától, mikor a harcztól éppen nem fél.

A falusi nép legényedő ifjainak a katonai gyakorlatok nemcsak előkészítő-iskolául, hanem szórakozásul is fognak szolgálni.

A korcsma helyett az ifjuság örömmel fogja a katonai gyakorlatokat végezni. De e gyakorlatok mellett a népnek való sportokat is meg kell kedveltetni. Ma már parasztleányok is rugják a labdát némely vidéken. Aztán a vizek partján lakó ifjuságot meg kell tanítani uszni. A nép ezrei a tanítók által válnak edzettek.

Mi oly sokat beszélünk a tornatanítás reformjáról, de itt folyton csak a középiskolával foglalkozunk, holott ez a népiskolai testi nevelés mellett kevésbé fontos. Az új véderőjavaslat a nép millió gyermekének testi erősödését lendítené előre, ezért ebből a szempontból mi örömmel üdvözljük.

L. M.

Testnevelésünk reformja és az ifjusági játszóterek.

A „Pesti Hirlap” hasábjain legutóbb Bárczy István polgármesterhez intézett nyílt levél alakjában újra panasz hangzott el, hogy a székesfőváros nem gondoskodik eléggé az ifjuság testi neveléséről, a székesfővárosnak még most sincs megfelelő ifjusági játszótér, hozzáméltó nagyszabásu saját sporttelepe.

Amikor a közönség köréből sűrűn érkeznek a panaszok, akkor igazán felesleges volna érvelni amellest, hogy ma már közszükséglet képez a helyzet sürgős

orvoslása, ami különben a modern iskolai testnevelés kérdésével is kapcsolatos.

És éppen ez az okozati összefüggés lényegesen megkönnyíti a kérdés kedvező és gyors megoldását is, mert az utóbbi czélt szolgáló sportintézményünk, a Magyar Athleiki Szövetség, iskolai testnevelési szakosztálya élén ezidőszerint éppen Bárczy István, a székesfőváros polgármestere áll.

A polgármester mindenre kiterjedő előzetes gondoskodása már eddig is lehetővé tette azt, hogy a szaktudomány meggyőző fegyvereivel — melyet különben a külföldi szakirodalom tárháza bőségesen bocsát rendelkezésünkre — megösmérkedhetünk és hogy az iskolai testnevelési szakosztály, habár nem hangos, de annál eredményesebb munkálkodás által már előkészítette a talajt annyira, hogy a reformkérdések tudományos megvilágítása után a gyakorlati szempontok is tárgyalás alá vehetők.

Az iskolai testnevelési szakosztály ugyanis, amely a magyar nemzet testi kulturájának modern alapokra való fektetése czéljából, a magyar sportélet, a szaktudomány és a pedagógia jeleseinek bevonása mellett alakult, az iskolai testnevelés reformkérdéseit, idevonatkozó javaslatait a közeljövőben már a plenum elé terjeszti és nyilvános felolvasások és tudományos viták keretében a nagyközönség előtt tárgyalja majd meg a legfontosabb és a közvéleményt legjobban érdeklő testnevelési kérdéseket.

Franciaországban a francia atletikai szövetség széleskörű kongresszust tartott a Sorbonne-ban, a kormány egy tagjának elnöklésével, melynek egyik főtárgya a testnevelés reformálása volt. Előadók gyanánt előkelő pedagógusok, tudós orvosok, magasrangú katonatisztek és előkelő sportférfiak szerepeltek. Görögországban maga György herceg készített részletes tervezetet az iskolai testnevelés reformjáról, amely tervezet a MASz. által rendezendő tudományos viták alapjául szolgálhatna.

A külföldi intézmények közül főleg a Zentral-Ausschus zur Förderung des Volks und Jugendspiele fejtett ki tekintélyes irógárdájával eredménydus működést, amennyiben Basedow és Guths-Muths szellemében, a megrögzött konzervatív német talajon megreformálta a német testnevelést és előkészítője volt a sportszerű játszóterek nemzeteterősítő intézményének.

Ez az agilis szövetség, a szabadtéri játékok erkölcsi és neveléstani jelentőségének meggyőző és következetes hangoztatása mellett diadalra tudta juttatni igazát, még Du Bris Raymund, a kiváló fiziológus összes érveléseivel szemben is, aki pedig ugyancsak nagy fanatizmussal védte utolsó leheletéig a szertórna ósdi fellegvárát. És ez az intézmény, mely létét főleg annak köszönhette, hogy a II. Vilmos császár kezdesére 1890-ben tartott iskolai értekezlet kimondta, hogy az iskola egészségügye érdekében meg kell honosítani a játékot és nagyobb gondot kell fordítani a testgyakorlásra

üdvös működésének hatását éreztetni tudta még — Amerikával is.

És Amerika — amely különben, miként dr. Sergent közli, már 1880—1890-ig 141,000.000 koronát, vagyis évente 14 milliót költött a testgyakorlásra — nem réstelt tanulni Kelettől. Az American Physical Education Association épen a német példák nyomán alakította meg 1906-ban Roosewelt elnöksége alatt az Amerikai játszótér-szövetség alapját Washingtonban, amely szövetség negyedik évi kongresszusán 250 képviselő volt jelen s amely szövetség érdemének tudható be, hogy már működése első két évében 157,400.000 koronát fordítottak az amerikai városok testnevelési célokra és pedig főleg: játszótérekre!

Már Rousseau rámutatott „Emile on de l'Education“ cz. művében arra, hogy a modern városi élet végzetesse válik az ifjúságra és ez az egyik főoka, hogy a fajok a városokban elsatnyulnak. „A korán kimerülő ifjúság ahelyett, hogy nőne, kicsiny, erőtlen korcs marad, vénül, miként a szőlőtőke, amelynek gyümölcsét tavasszal kieroszakolják, ősszel fonnyad, kivész.“ Az amerikai modern szellem tehát hamar felismerte, hogy az ember koraérése iránti törekvést egyedül a modern testi nevelés bírja ellensúlyozni. Ehhez pedig három tényező kell: A szabadtéri sport-szerű játék, a levegő és a napsugár. . . És hogy a szabadtéri játékok hamarosan mily nagy népszerűsége tesznek szert, ennek igazolására szolgál az a siker is, ami a Baden Powel tábornok által felvetett eszme nyomán keletkezett.

Angolországban 200.000, a gyarmatokon 100.000 iskolásfiu tartozik a „Boy-scouts“-okba, sőt a délafrikai bur-fiuk is örömmel csatlakoztak e mozgalomhoz, amelyet azután később, főleg az iskolai kötelességek szerint, módosítottak és amely nem katonákat akart nevelni, hanem követésreméltó rendszerével a jövő nemzedék testi és erkölcsi harmonikus nevelését célozta.

Ennek eléréséhez az egészséges életmód, a szabadban tartózkodás és a mindennapi szabadtéri játék — elengedhetetlen kellék. És ebben állt épen a scout-mozgalom sikere és egyszersmind jelentősége is.

De nemcsak Rousseau, hanem a didaktika leg-sarkalatosabb elvének felállítója Pestalozzi, a „Wie Gertrud ihre Kinder lehrte“ cz. örökéletű munka szerzője is sokat panaszkodott műveiben, hogy az elhanyagolt iskolai testnevelés egész raját szolgáltatja — a megbetegedőknek.

Legutóbb Svédországban Axel Key, a híres fiziológus, 11.000 gyermek felülvizsgálata alapján kimutatta, hogy az első iskolaév kezdetétől az utolsó iskolaév végéig épen megkétszereződik a betegek száma.

Dániában is ilyenek a viszonyok.

Mindezek, valamint az ezekhez hasonló eredményt felmutató tudományos vizsgálódások tehát még jobban indokoltá tették a Zentral-Ausschuss modern irányu

fokozott tevékenységét, mely a játszótérek létesítésén kívül a játéktanfolyamok szervezésében találta a helyzet orvosságát.

És ilyen irányu törekvését aránylag csekély anyagi áldozattal el is érte. A német városok minden ezer lakosa után kivetett 1 márka hozzájárulás 8117 márkát juttatott neki e célra, melyhez egyéb adományok is érkezvén, évente 715 tanítót és 311 tanítónőt képeztetett ki a szabadtéri játékok sportszerű vezetőjévé. Ugy olvastam, ha ezt a példát mi is követnénk, játszói könnyűséggel szerezhethetnénk e célra az 1900. évi népszámlálás adatai alapján 8020 koronát, mely elegendő volna a munka megkezdéséhez.

A Zentral Ausschuss különben a játszótérek létesítése és játszótanfolyamok szervezése tekintetében a leányiskoláknál is hamar tudott eredményt felmutatni, amennyiben évenként 1200 tanítónő látogatta a tanfolyamokat és már 1895-ben Poroszországban 49, a többi német országban 21 felsőbb leányiskolának volt játszótérene.

Ezzel szemben minálunk a vidéki középiskolák 44.44%-ának nincs semmiféle játszótérene és a célznak teljesen megfelelően berendezett és felszerelt külön játszótérene alig van egy-kettőnek.

Olaszországban Pecile szenátor „Giuchi ginnici, necessita di introdurla nelle scuole del popolo“ czimű lelkes cikkében rámutatott arra, miként lehet játszótéret létesíteni nagy költség nélkül. Agitációjának meg is lett az eredménye, mert ő neki köszönhető, hogy Olaszországnak is van ezt a célt szolgáló hivatalos szerve: „A testi nevelés s az ifjúsági és népjátékok fejlesztésére alakult központi nemzeti bizottsága“.

A felhozott külföldi példák tehát mind csak azt igazolják, hogy a művelt Nyugat már kellőleg tudja értékelni a testnevelés reformja iránti törekvéseket, amely fontosságára különben Gossler porosz közoktatásügyi miniszter a német diáksághoz intézett szövegében már 1882-ben felhívta a figyelmet.

Most a Magyar Athletikai Szövetség iskolai testnevelési szakosztályán van a sor, hogy mint a magyar iskolai testnevelés intéző- és véleményező szerve, a szabadtéri játékok népszerűsítése érdekében ország-szerte propagatív munkát fejtessen ki.

Mozgalmat kellene indítania a testnevelési szakosztálynak elsősorban az irányban, hogy a városok mindenütt gondoskodjanak saját ifjúsági játszótérrel. Minden városnak és iskolának meg legyen ily módon a könnyen hozzáférhető és modernül berendezett sporttelepe, elsősorban pedig a székesfővárosnak legyen oly sportpályája és játszóhelye, melyen az ifjúság testi neveléséről megfelelő felügyelet mellett történhetik gondoskodás s amely egyuttal a majdan esetleg Budapesten tartandó olympiai világbajnokságoknak megfelelően berendezett, jól felszerelt színhelyül is szolgálhasson.

Mint kedvező megoldást, a löversenyter kihelyezésének kérdése, juttatja eszünkbe az eként felszabadult óriási területet. Ez a hely, illetve annak egyik része volna legalkalmasabb egy stadionszerű sporttelep létesítésére.

A Magyar Athletikai Szövetség testnevelési szakosztálya akkor végezne csak igazán időszerű és az ifjúság testnevelése érdekében minden időkre kiható eredményes munkát, ha teljes tekintélyével előmozdítaná azokat a törekvéseket, amelyek a most már közszükséglet képező városi sporttelepek és ifjúsági játszótérek sürgős létesítését egyenesen megkövetelik.

Dr. Karafiáth Jenő.

A véderőtörvény és a néptanítók.

Rendkívül fontos és a népnevelés szempontjából is felette jelentős ujitása az új véderőtörvénynek az a rendelkezése, mely szerint a néptanítók és tanítójelöltek mint egyévi önkéntesek tartoznak (az állam költségén) szolgálni. A ma érvényes törvény szerint a néptanítókat és tanítójelölteket, amennyiben nem egyévi önkéntesül akarnak szolgálni, a póttartalékba sorozzák, illetőleg osztják be, ahol 8 hétig tartó katonai kiképzésben részesülnek és ezután a megszabott fegyvergyakorlatot teljesítik. Az eddigi tapasztalatok szerint a néptanítóknak tulnyomó része ezzel az utóbb körvonalozott kedvezménynyel élt, állítólag azért, hogy előbb juthasson megfelelő álláshoz és annak idején magasabb fizetéshez és nyugdíjhoz. A néptanítóknak a fegyveres erő kötelékében az eddigi módon való érvényesülése, vagyis póttartalékos volta sem a katonai szolgálat javának, sem az érdekelt néptanítók tudásának és személyi viszonyainak nem felel meg. Csekély katonai képzettségük miatt magasabb katonai rendfokozatot nem érhetnek el, s fegyvergyakorlataikat rendszeren közlegényi rangban teljesítik. Ez végső esetben a fegyvellem meglazulását eredményezheti. Igen sokszor fordul elő az, hogy az ugyanabból a községből fegyvergyakorlatra bevonultak közül többen képzettségüknek alacsony szintjára ellenére magasabb katonai rendfokozattal bírnak, mint az ugyanabból a községből bevonult néptanító. A néptanító tehát katonai szolgálata alatt sorsával nem barátkozhatik meg és ennek következtében a katonaságot, ahol ily mostoha bánásmód jut osztályrészeül, rokonul épen nem érez.

A néptanítónak a katonaságnál való sajátos helyzete épen nem alkalmas arra, hogy községében, ahol működik, tekintélyét emelje. Az sem hallgatható el, hogy a néptanító, aki egyszerű póttartalékos, mozgósításkor és háboruban kedvezőtlen helyzetbe jut. A tanító-pálya, amelyen olyan korán jutnak rendes és önálló álláshoz azok, akik választják, a közelmúltban

történt fizetésrendezés után annyira keresett pálya, hogy épen nem kell tartanunk attól, hogy a néptanítóknak egyévi katonai szolgálatra szorítása sokakat visszariasztana a tanítói pályára lépéstől. Arra pedig különös gondot fordít majd a végrehajtó hatóság, hogy a már alkalmazott tanerők a reform tényleges életbe léptetése által ne károsodjanak s katonai szolgálatra bevonult tanítók megfelelően helyettesíttessenek.

Az egyévi önkéntesi szolgálat lerovása után a tanítói kar jövő működése szempontjából is értékes fegyvelmeztséget nyer, a gondjaira bizott ifjúság testi nevelése iránt nagyobb fogékonyságra tesz szert, azonfelül a magasabb katonai rendfokozat elérése által tekintélye is gyarapodni fog. De megszünik másfelől a fegyveres erőben ma elfoglalt visszás helyzetükkel járó esetleges elégtelenségük is. Az egyévi önkéntességnek a néptanítókra kiterjesztése nemcsak a néptanítók társadalmi helyzetének emelése végett fontos, de katonai téren is nagyjelentőségű. Póttartalékosok helyett teljesen kiképzett katonáknak állanak majd rendelkezésre és mint a mások nevelése terén avatottak, magasabb katonai rendfokozatban kellő befolyást és üdvös hatást gyakorolhatnak majd. Nyilvánvaló, hogy az olyan egyének, akik képzettségük és társadalmi állásuk okán arra volnának hivatva, hogy az ország védelme érdekében értékes szolgálatokat tegyenek, tényleg azonban csak néhány héten át és nagyon alárendelt helyzetben szolgálnak a katonaságnál, nem alkalmasak arra, hogy másokban a katonai szolgálat iránt fokozódó érdeklődést ébresszenek. Amíg a tanítót nem képezzük ki teljes értékű katonává, ő pedig nem visz magával a polgári életbe meleg rokonérzést, addig semmi biztosítékunk nincs arra, hogy az illető hivatása körében a honvédelem érdekei iránt az ifjúságnak fogékonyságát és hazafias lelkesedését is fel fogja ébreszteni. Ezért is kívánatos, hogy a néptanító ne mint egyszerű póttartalékos szolgáljon, hanem hosszabb időt töltsön a tényleges (a haderő kötelékében) szolgálatban.

De hogy a néptanítóknak a hosszabb katonai szolgálata miatt a néptanítók tanítói hivatásukban ne hiányozzanak, a törvény gondoskodott arról, hogy a törvény hatályba lépésétől számítandó hat évi átmeneti idő alatt a néptanítók és tanítójelöltek besorozásuk esetére kérelmükre a póttartalékba juthassanak akkor, ha oly vidék iskoláinál vagy intézményeinél működnek, ahol a néptanítók sorában hiány mutatkozik. Ez a két évi átmeneti idő azonban az átmeneti rendelkezés alkalmaztatásának maximuma, s nem azt jelenti, hogy ez alatt az idő alatt a póttartalékba helyezés kedvezményének fenn is kell állania. Mert ha tanítóhiány sehol nincs és a tanítók egyévi önkéntesi szolgálata ezt nem is idézi elő seholsem: akkor nem is határozatik meg olyan vidék, ahol a tanítóknak a póttartalékba helyezés kedvezményére való igényük átmenetileg elismertetik.

A tanítók és tanítójelöltek egyévi katonai szolgálatának az a célja, hogy a tanítókat és tanítójelölteket az ifjuság testi nevelésére előkészítse és képe-
sitse. Ép ezért az ilyen tanítók katonai szolgálatuk alatt egységes és különleges kiképzésben fognak rész-
sülni. Ez csak úgy érhető el, ha kiképzésük összpont-
tosítottan történik. Minthogy pedig rájuk nézve az
egyévi tényleges szolgálat tulajdonképpen a pedagógiai
kiképzés folytatásának tekintendő, erre pedig a vallás-
és közoktatásügyi miniszternek is megfelelő befolyást
kell biztosítani, ami könnyebben elérhető akkor, ha a
tanterv megállapítása csupán a honvédelmi minisz-
terrel egyetértően történik, mintha ahhoz még egy
harmadik tényezőnek, a hadügyminiszternek a hozzá-
járulását is kellene kérni: ezért rendeli a törvény,
hogy a néptanítók és tanítójelöltek egyévi tényleges
szolgálatukat a honvédségnél tartoznak teljesíteni.

Iskolák, főiskolák.

Testgyakorlat és tüzoltói tanfolyam a győri róm. kath. tanítóképzőben. I. évfolyam. Rendgyakorlatok. Sorbontás, ellenvonulás, csigavonulás, kör- és négyszög-
alakítás. Szabadgyakorlatok: Egyszerű állás, tag- és csukló-gyakorlatok 2 és 4 ütemben. Szergyakorlatok: Pózna- és kötélmászás. Alacsony nyújtón, korláton, lengő-
kötélen, lengőfán való gyakorlatok. Játékok.

Tanár: Árvay Géza. Tankönyv: Stepanko Albert, Vezérkönyv a testgyakorlathoz.

II. évfolyam. Rendgyakorlatok, mint az I. évfolyamban. Szabadgyakorlatok 2, 4 és 8 ütemben. Szergyakorlatok, mint az I. évfolyamban. Játékok.

Tanár: Árvay Géza. Tankönyv: ugyanaz.

III. évfolyam. Rendgyakorlatok: Katonai rendgyakorlatok. Szabadgyakorlatok: Birkózás és társasgyakorlatok 2, 4, 8 és 16 ütemben. Szergyakorlatok: Csapattornázás alakjában. Játékok.

Tanár: Árvay Géza. Tankönyv: ugyanaz.

IV. évfolyam. Rendgyakorlatok, szabad- és szergyakorlatok, mint a III. évfolyamban. A magyar labdajátékok, görögjátékok; tornaünnepek rendezése.

A tornatanítás módszere. Tornatanítás-tervezetek készítése.

Tornaterek berendezése. Hetenkint 4 tanítójelölt tartott gyakorlati tornatanítást.

A tanulókról erőfelvételi táblázatok a tanév elején és a tanév végén készültek. A tanév végén intézeti tornavizsgálat volt a városi tornakertben.

Tanár: Árvay Géza. Tankönyv: ugyanaz.

Tüzoltói tanfolyam. A tüzoltói tanfolyamon a III. évesek vettek részt. A győri önkéntes tüzoltó-egylet az idén is a legnagyobb készséggel engedte meg az egyesület tüzoltó-eszközeinek használatát, sőt lekötélező szíveséggel a III. évfolyam minden tagja számára

teljes tüzoltói felszerelést is bocsátott használat végettel rendelkezésükre. A tüzoltói gyakorlatokat is a tüzoltó-egylet helyiségében tartották meg a tanítójelöltek.

Tanulták a jelöltek a tüzoltás és tüzrendészet szabályait; a tüzoltóságok szervezését; a fecskendő és mászószerek, valamint a mentőszerek kezelését; tüzjelzés és vizszerzés módjait; a különböző tüznemeknél követendő oltásmódot, továbbá az első segélynyújtás módját baleseteknél.

A tüzoltói tanfolyam vezetője Árvay Géza, az intézet tornatanára volt, aki szaktanfolyamot végzett tüzoltó és a győri önkéntes tüzoltó-egylet gyakorló-mestere és csapattisztje.

Hálás köszönetünket fejezzük ki ezen a helyen is a Magyar Országos Tüzoltó-Szövetségnek azért a nagylelkűségeért, hogy intézetünknek 35 darab Barabás István-féle „A szépligeti tüzoltóság“ című könyvet adományozott.

Az iskola értesítőjében Haller József igazgató szépen emlékezik meg az elhunyt volt igazgatóról, a híres történettudós dr. Karácsonyi Imre Konstantinápolyban történt haláláról és élete folyásáról.

Pályázat. A honvédelmi miniszter a Magyar Katonai Közlönyben több tételre hirdet pályázatot, a katonai nevelést illetőleg. A legnagyobb örömmel üdvözljük e szép pályázatot és hisszük, hogy szép eredménye lesz.

A tételek a következők:

A katonás nevelés.

1. Falusi földmives ifjak számára alakított és október 1-től április végéig minden vasárnap délután működő katonai tanfolyam részletes kiképzési terveze az oktatásra vonatkozó módszeres utmutatással.

Bírálok: Daubner Samu honvéd alezredes,
Balogh Lajos honvéd-őrnagy,
Trompler Elek honvéd-százados.

Pályadíj: 100 (egyszáz) korona.

2. Nagy vidéki város középiskolájában szervezett katonai tanfolyamban az ifjuság, a tanári kar és a szülők jelenlétében tartott megnyitó előadás a kiképzés céljáról, jelentőségéről és hasznáról.

Bírálok: Daempff Henrik es. és kir. vezérőrnagy,
Guillaume Árpád honvéd-őrnagy,
Pogány Géza honvéd-százados.

Pályadíj: 100 (egyszáz) korona.

3. Falusi ifjusági katonai tanfolyamban tartott előadás a puska ismertetéséről és a célbalövésről.

Bírálok: Bittó Gyula honvéd-őrnagy,
Lőrinczy Béla honvéd-őrnagy,
Székelyhidy József honvéd-százados.

Pályadíj: 100 (egyszáz) korona.

4. Nagy vidéki város előkelő sport-egyesületének katonai tanfolyamában tartott előadás az ujkori háborúról.

Bírálok: Wágner Béla honvéd-ezredes,
Pillepie Rezső honvéd-őrnagy,
Reichard József vezérk. testületi őrnagy.

Pályadíj: 100 (egyszáz) korona.

5. Vidéki főiskola katonai tanfolyamában tartott előadás a katonai térképek ismertetéséről.

Bírálok: Mina Alajos vezérk. test. alezredes,
Lengerer János honvéd-őrnagy,
Hajts Lajos honvéd-százados.

Pályadíj: 100 (egyszáz) korona.

A pályamunkákat lehetőleg írógéppel vagy idegen kézzel, könnyen olvasható írással, félvekre 4 cm.-es margóval s a papirosnak csak egyik lapjára írva, jelígyével, az író nevét rejtő ugyanazon jelígyével ellátott lepecsételt boríték melléklésével a folyó év végéig kell az illető folyóirat szerkesztőségéhez betérjeszteni.

A bírálóktól külön-külön bekérendő bíráló véleményét a honvédelmi ministeriumban alakított irodalmi bizottság összegezi s ezen összegezés alapján a pályadíj ki- vagy ki nem utalására javaslatot tesz a miniszternek. A miniszter döntése után a nyertes munkák szerzőinek jelígyes borítékát a bizottság felbontja. A pályázat eredményét a miniszter a nyertesekkel külön leiratban, a tisztikarral a Rendeleti Közlönyben és az illető folyóiratban közlendő értesítésben közli.

A díjat nyert munkák közlésére nézve az a) fejezet 1 pontjában mondottak érvényesek.

A díjazatlanul maradt, de a ministerium bizottsága által az eredményről szóló értesítésben közlésére ajánlott munkák szerzői a közlés keltjétől számított 4 hét alatt nyilatkozhatnak, hogy hajlandók-e dolgozatukat valamely folyóiratnak az annál szokásos tiszteletdíj kifizetése ellenében közlésre felajánlani. A díjazatlan munkákat, ha szerzőik az előbb említett időn belül vissza nem kérik, vagy velük másként nem rendelkeznek, a bizottság a jelígyes boríték felbontása nélkül elégeti.

Az egyes dolgozatok elkészíttetésével a M. K. K. szerkesztősége bárkinek szívesen szolgál az egyes tételekre vonatkozó részletes fölvilágosítással és utbagazítással s minden tekintetben hajlandó a megbízást elnyerni óhajtókat, vagy a pályázni szándékozókat munkájukban támogatni.

A modern China. Kiautschauban is kísérleteznek már az ifjuság katonai nevelésével. Az új tornaegyesület kitűnően van berendezve és egy külön tanácsgyűlésen szóba jött, hogy jó lenne az egész kerületben az ifjuság nevelését szabályozni.

A tornaegyesület tagjai naponta kétszer gyakorlatoznak és soha sem hiányzik egy is közülök. A tornaegyesület főnöke, Tautai Jang Tsching lin is minden alkalommal megjelenik, hogy ambíciójával jó példát adjon növendekünknek. Ugy tervezik, hogy azon növendékek, kik jó előmenetelt tanusítanak és kitüntetik

magukat, különös és előnyös állásokba jutnak a hadseregben. Tehát már China is belátja az ifjuság katonai nevelésének fontosságát és igyekszik annak előnyeit a hadsereg harcképességének emelésére kiaknázni.

Uzás. Evezés.

A Magyar Uzó Szövetség I nemzetközi szövetségi uszóversenye. A nagy reklámmal összeverbuált közönség, amely végre egy nagyarányú uszóversenyt akart látni, a legnagyobb csalódással hagyta ott már a verseny közepén a millenárist és alig hisszük, hogy ezekután lesz olyan bolond, aki a nagyhangu reklámoknak felülve, pénzét uszóversenyjegyre adja ki.

Az osztrákok sürgönyileg lemondták a résztvételt és így a magyar csapatot, amelynek egy tagja jelen sem volt, hirdették ki győztesnek. Az osztrákok eljárása enyhén szólva: tiszteletlenség, különösen ha figyelembe vesszük, hogy szombaton este még jövőfelüket sürgönyözték.

De egyébként sem érdemelte meg ez a verseny a nagyközönséget, mert a másod- és harmadklasszisú versenyekben még csak volt induló, de a főversenyek, az 50 yardos gyorsuzás kivételével, minden küzdelmet nélkülöztek.

Magyarország 4-szer 100 méteres stafétabajnokságát (tetszés szerinti uzással) a Müegyetemi Athletikai és Football Club csapata nyerte meg swimoworben. A MAC., amely — szerintünk teljes csapattal jobb a győztesnél — Las Torres távolléte miatt nem indította csapatát.

A 4-szer 100 méteres vegyes stafétát MTK. nyerte; a FTC. csapata, miután már több, mint fél uszodával hátul volt, feladta a reménytelen küzdelmet.

Toldi starja és fenomális uzása volt az egyetlen esemény, amelyért érdemes volt a versenyre kimenni, 1 p. 20 mp.-es világrekordja, amelyet a legnagyobb könnyűséggel ért el, annyival is inkább óriási eredmény, mert szinte dermesztő hidegben, ellenfél nélkül uszta meg. A hátuszásban Bartkó ismét bebizonyította, hogy a jövő uszója.

Reméljük, hogy a MUSz. ezekután nem fogja keresni az osztrákokkal való találkozást. Nincs is annak semmi célja, mert két olyan stafétát is kiállítunk, amely az osztrákokat kanterben megveri. Különbösen is úgy értesülünk, hogy az osztrákok a próbaversenyeken elért időktől rettentek vissza.

A rendezés sem volt olyan, amelyent vártunk, de annyit el kell ismernünk, hogy Donáth Leó emberfeletti munkát produkált. Csak azt nem értjük, hogy a zsűri részére fentartott helyen miért tartózkodott vagy 100 oda nem való ember.

Részletes eredmények:

Kezdők versenye 66²/₃ méter: 1. Vitéz János („33“ FC.), 2. Reményi László (MTK.), 3. Neuburg Béla (TTC.).

Előnyverseny 66²/₃ méter: 1. Wolmuth Ernő (MTK.), 2. Gerlőczy István (NSC.), 3. Raskó Gábor (MTK.).

Hátuszás előnyverseny 66²/₃ méter: 1. Csabay Béla („33“ FO.), 2. Görög Ernő (NSC.), 3. Maradi Viktor (TTC.).

Melluszás előnyverseny 66²/₃ méter: 1. Barta Miklós, 2. Dóczy Béla (BEAC.), 3. Gergely Béla (BAK.).

Melluszás 100 méter: 1. Toldi Ödön (MTK.),
2. Domján Oszkár (BTC.), 3. Labori Károly (MTK.).
Hátuszás 100 méter: 1. Bartkó Miklós (MTK.).
2. Weiler István (BAK.).

Főverseny 100 méter: 1. Belezna László (MAFC.).

Mügrás: 1. Dénes Károly (MAFC.), 2. Rajságh László (MAC.).

4×100 méteres stafétabajnokság (tetszés szerinti uszással): 1. MAFC. csapata (Kenyeri, Belezna, Rimánóczy, Szentgróthy).

Középiskolai staféta 4×33¹/₃ méter (mell, hát, oldal és magyar): 1. Baresay-utczai gimnázium csapata (Agulár, Bartkó, Adorján, Löbl), 2. Bajai cisztercei gimnázium csapata.

Előverseny 200 méter: 1. Fecske József (FTC.), 2. Rédlí József (TTC.), 3. Szigeti István (MAC.).

Szövetségi staféta verseny 4×100 (mell, hát, oldal és magyar): 1. MTK. csapata (Toldi, Bartkó, Mérei, Munk).

Gyorsuszás 50 yard: 1. Péterdi Sándor (MAFC.), 2. Erdős Gyula (BAK.), 3. Timát János (MAC.).

Főverseny 400 méter: 1. Kenyeri Alajos (MAFC.), 2. Burgmayer Ferencz (MTK.).

Vízpoló FTC—MTK. 7:0. Vízpoló bajnokság győztese: FTC.

Athletika. Torna. Vivás.

A kolozsvári sportünnep. A sport iránti nagy szeretet és lelkesedés egy oly felejthetetlenül szép ünnepet hozott létre Kolozsvárra, mely a megjelent sportemberek emlékében hosszú ideig fog élni. Szép és impnázns volt, Kolozsvár egész társadalma, élén a város vezetőivel, mindent elkövetett, hogy az ünnep a szép sporttelephez méltó legyen. A tulajdonképeni ünnepség már szombat délután kezdődött, mikor a sporttelepet hivatalosan megnyitották.

Maga a sporttelep gyönyörű látványt nyújt, hatalmas sötétkékre festett tribünje több, mint ezer néző befogadására alkalmas, a footballpálya teljesen füves, az atletikai futópálya salakos, a kor minden igényének megfelelően, modernül berendezve. Kolozsvár város építette ezt a sporttelepet és ezzel megmutatta, hogy egy városnak mikép kell a sportot támogatnia. Sőt magát az ünnepséget is maga a város rendezte, mely pazar bőkezőséggel díjazta az egyes versenyeket és a verseny után vacsorára vendégül látta a Kolozsvárra gyűlt összes sportembereket.

Az ünnepség fontosságára való tekintettel nemcsak a hatóságok, hanem az összes szövetségek is képviseltették magukat. A közoktatásügyi minisztert gróf Esterházy Kálmán, míg a honvédelmi minisztert gróf Marcusi altábornagy képviselte. A MOTESz. képviselőjében Balla Kálmán min. tanácsos és Malecki titkár, a MASz. képviselőjében dr. Hódy Lajos, míg a MLSz. képviselőjében Sugár István titkár jelentek meg. Sajnos, az idő sehogyan sem kedvezett az ünnepségnek. Már a délelőtti előmérkőzések igen borús időben folytak le, délután pedig a verseny kezdetével megeredt a záporosó, mely az egész verseny alatt folyt és érthetően károsan befolyásolta az egyes eredményeket, lévén a talaj teljesen átázva.

Dacára ennek az időjárásnak, közel 3000 főnyi közönség jelenlétében zajlott le az ünnepség. A tribün egész fekete volt, sok ismerős arcot láttunk, jelöl az

athletika népszerűségének, mert sok lelkes hívó, nem törődve a hosszúság és fáradságos utazással, lerándult Kolozsvárra, hogy az év talán legsikerültebb sporteseményének szemtanúja legyen. Mert a kolozsvári ünnepség tagadhatatlanul az volt. Athletáink és tornászaink elitje, egy-kettő kivételével ott volt, hogy megjelenésével is emelje az ünnep fényét.

Maga a verseny kiváló sikerű volt, voltak ugyan apróbb szépséghibák, de általában tökéletes munka volt. A rossz időjárás nagyon befolyásolta a rendezést, de mindenki igen elégedetten távozott, szép és izgalmas versenyekben volt része a közönségnek, a díjazás mindent felülmúló pazar, a fogadás igazán magyarosan vendégsze ető.

Mint már fentebb említettük, az előmérkőzések délelőtti vették kezdetüket. Délután a 100 yardos junior sikfutás nyitotta meg a versenyt, melyet a kolozsvári egyetemista, Grigácsy, nyert erős küzdelem után klubtársa, Szollár és a franzstadti Stollmár ellen. A helyezetteket mellszélesség választotta el egymástól.

A 100 yardos senior sikfutás — Szabota kivételével — a jelen legjobb sprintereit gyűjtötte egybe. Jankovich, Ondrus, Szalay, Rády, Déván. Kitűnő start után mintegy 70 m.-ig egyvonalban van a mezőny, ott Jankovich, Ondrus és Rády elhúznak. Gyönyörű finis után Jankovich egy tiszta méterrel győz Ondrus ellen, kit mellszélességre Rády követ, a többiek a vert mezőnyben. A 10.2 mp. Jankovich hatalmas formáját igazolja e kitűnő idő, míg Rádynak helyezése ily mezőnyben óriási fejlődésének bizonyossága. Ondrus ideje 10.3, míg Rádyé 10.4 mp. lehet.

A junior súlydobás a kolozsvári Kereskeelmi Akadémia tagjának, Strauchnak, hozott babért, ki biztosan győzött Gnszmag ellen.

A 2 angol mértföldes sikfutásban a UTE. tagja, Vass, biztos és fölényes győzelmet aratott az aradi Nagy és Czuppon ellen. A diszkoszvetés hatalmas meglepetés volt. A vert mezőnyben oly neves dobók foglaltak helyet, mint Nyilassy, Fleck, Lux, Mudin István stb.

A 120 yardos gátfutást hét izben futották. Első izben csak kilenc gát volt felállítva, úgy, hogy a verseny meg kellett semmisíteni és újra futtatni. Mindkét izben Kovács Nándor győzött Horner ellen. Az első verseny alkalmával könnyen és fölényesen, míg a második verseny felejthetetlen szép látványt nyújtott. A starttól Horner jutott el jobban és ott mintegy két méter előnyre tett szert. Kovács fokozatosan hozza be ezen hátrányt a nyolcadik gátnál már csak testszélesség a differencia. A kilencedik gátat már egyszerre ugorják, de ekkor Horneren már a kimerültség jelei mutatkoznak. A tizedik gátat Kovács már előbb veszi. Horner teljesen kimerülve a gátba ugrik, úgy, hogy Kovács döntő előnyre tesz szert és 16.4 mp. rekordidő alatt győz. Kovács győzelmét a közönség igen lelkesen fogadta. A magasugrás Somody és Szabó match-évé zsugorodott. Talán felesleges is megjegyeznünk, hogy a versenyt Somody kanterben nyerte. A pálya ekkor már ugy at volt már ázva, hogy azon ugyszólván lehetetlen volt ugrani, Somody nagy klasszisa azonban itt is érvényesült, mert oly pályán, melyen Szabó csak 160 cm.-t tudott ugorni, ő 175 cm.-t ugrott. Somody egyébként 190 cm. felüli formában van.

A fél angol métföldes sikfutás ígérkezett a nap legszebb és legizgalmasabb versenyének, annál is inkább, mert a starter hívására Bodor, Antal, Palotai és Savniky jelentkeztek. A verseny azonban nem volt

az, aminek ígérkezett. Bodor ugyanis 500 méter után egyszerűen lelépte a társaságot, melyet megölt az első 500 méter tempója. Bodor győzelme nagystilű volt, a régi Bodor győzelmekre emlékeztet, futása friss és rugalmas volt. Az óriási eső és átázott talajt tekintve, Bodor kétségtelen rekordformában van. Figyelemre-méltó formát futott Palotai, ki csak mellet volt harmadik, míg Savniky önzetlenségének és klubszeretének adott kifejezést akkor, amidőn saját helyezését nem törődött, hanem mesterének, Bodornak diktálta a tempót és vezetett. Az elért idő, tekintve a viszonyokat és a nagy fölényt, kiválónak mondható.

A negyed angol mértföldes síkfutásban Déván és Szerelemhegyi élet-halál harcot vívtak az elsőségért. Déván egy méterrel győzött, míg a harmadik Ullrich feltűnő jó harmadik lett

A gerelyvetést a magyaróvári Szakáll biztos fölényrel nyerte Mudin István és Rác László ellen. A 800 mtr. stafétát a MTK. óriási fölényrel nyerte a KEAC. és Marosvásárhely ellen, míg a MAC.-nak e versenytől való távolmaradása feltűnést keltett.

A 220 yardos síkfutás handicapot Rády nyerte; szép futást produkálva Jankovich ellen, míg a harmadik Földy lett. A verseny igen izgalmas volt, mert Jankovich Rádyt 120 méternél már majdnem elfogta, onnan kettőjük között gyönyörű küzdelem fejlődött ki, melyből Rády került ki győztesen. A viszonyokat tekintve, az elért idő elsőrangú.

A korlát senior-verseny hatalmas meglepetéssel végződött, amennyiben a favorit Gellért vereséget szenvedett a nagy minőségű Pászthytól. Pászthy határozottan jobb volt Gellértnél, ki különösen az előirt gyakorlatoknál sokat hibázott.

A junior nyújtó-versenyt Ferenczi Zoltán nyerte nagy fölényrel Barcza és Kovács ellen.

A rendezés, a körülményeket tekintve, igen jó volt. Részletes eredmények:

Nyújtó (juniorok részére): 1. Ferenczi Zoltán (KAC.), 2. Barcza József (KAC.), 3. Kovács György (KAC.).

Korlát (senior): 1. Pászthy Elemér (BTC.), 2. Gellért Imre (MTK.), 3. Habenfeld Győző (FTC.), 4. Szalay József (MTK.).

100 yardos síkfutás: 1. Jankovich István (MAC.), 2. Ondrus István (MTK.), 3. Rády Vilmos (Postás).

100 yardos junior síkfutás: 1. Grigássy Mihály (KEAC.), 2. Szollár Pál (KEAC.), 3. Stollmár Károly (FTC.).

Sulydobás (junior): 1. Strauch Jenő (KKAC.), 2. Guszmay Gyula (MAC.), 3. Jakabházy István (KEAC.).

2 angol mértföldes junior síkfutás: 1. Vass Károly (MTE.), 2. Nagy Sándor (AAC.), 3. Czuppon Sándor (MAC.).

Diszkoszvetés: 1. Luntzer György (OTK.), 2. Rác László (MAC.), 3. Grün Vilmos (ÉTVÉ.).

120 yardos gátfutás: 1. Kovács Nándor (FTC.), 2. Horner Andor (MAC.), 3. Stollmár Károly (FTC.).

Magasugrás: 1. dr. Somody István (KEAC.), 2. Szabó Béla (MAC.).

1/2 angol mértföldes síkfutás: 1. Bodor Ödön (Postás), 2. Antal János (MAC.), 3. Palotai Ottó (FTC.).

Távolugrás (junior): 1. Horner Adolf (MAC.), 2. Flech Samu (BTC.), 3. Hámos Jenő (Postás).

1/4 angol mértföldes síkfutás (bajnokok kizárva): 1. Déván István (MAC.), 2. Szerelemhegyi Ervin (MAC.), 3. Ullrich Pál (KAOE.).

Gerelyvetés: 1. Szakáll Máté (M.-Óvár), 2. Mudin István (MAC.), 3. Rác László (MAC.).

800 (100+100+200+400) méteres stafétafutás: 1. MTK. (Rickert, Szalay, Ondrus, Brandl). 2. KEAC. 3. Marosvásárhelyi SE.

220 yardos síkfutás handicap: 1. Rády Vilmos (Postás), 2. Jankovich István (MAC.), 3. Földy Ferencz (BTC.).

A pontversenyt a MAC. nyerte a KEAC. ellen.

VADÁSZFEGYVEREK

! Csakis elsőrendű gyártmányok !

TELEFON

112-69

Flobertek, pisztolyok, revolverek, sport,
.: utazási cikkek és távcsöveket :.

csekély havi törlesztésre

TELEFON

112-69

szállít
NOWOTNY J.

prágai fegyvergyáros budapesti telepe
Budapest, VI., Nagymező-utca 21.

Kérjen főárjegyzéket!

